

I. Algemene plichten van de ouders

I. De plichten van de ouders

En gij vaders, verwekt uw kinderen niet tot toorn, maar voedt hen op in de lering en vermaning des Heeren (Ef. 6:4).

In Efeze 6 vers 4 beschrijft de apostel de plichten van de ouders. Hij vestigt de aandacht van de lezers op de plichten van de vaders en op de kinderen aan wie deze plichten moeten worden volbracht. De plichten verdeelt hij in *verboden* en *geboden*. In de verboden komt één bijzonder geval ter sprake, namelijk een al te grote strengheid: 'Verwekt uw kinderen niet tot toorn.'

Het gebod zelf legt drie verplichtingen op aan de ouders:

1. De plicht van het levensonderhoud van hun kinderen (voeding, kleding en andere noodzakelijke dingen);
2. De plicht van hun opvoeding (door de tucht);

3. De plicht om hen te onderwijzen (in de wegen des Heeren).

Alles wat ik over de verplichtingen wil zeggen, valt onder deze drie hoofdpunten.

Om de ouders duidelijk te maken hoe de ene plicht de andere opvolgt, heb ik onderstaande volgorde aangebracht:

- Eerst behandel ik de oorsprong van alle plichten.
- Daarna ga ik in op de stromen die eruit voortvloeien.

Deze stromen zijn als twee rivieren. De ene rivier bevat de *algemene* verplichtingen waaraan de mens zich voortdurend dient te houden. De andere rivier betreft de *specifieke* verplichtingen die behoren bij de diverse leeftijden van de kinderen. Twee ‘algemene’ verplichtingen zijn: het gelovig *bidden* tot en het oprecht *wandelen* met God.

Deze zaken kunnen we onder één noemer samenvatten, namelijk ‘vooruitziende zorg’. Dit betreft hun kinderjaren, hun jeugdijaren, en daarna hun positie in de maatschappij. Vervolgens staan we ook stil bij de tijd dat de ouders deze wereld zullen verlaten.

2. De liefde die de ouders aan hun kinderen verplicht zijn

De bron van de ouderlijke plichten is gelegen in *liefde*. Deze liefde wordt de ouders nadrukkelijk geboden. Denk bijvoorbeeld aan Abraham, Izaäk, Jakob, Rebekka en anderen.

Het is niet zonder reden dat dit gevoel van liefde een vaste plaats moet innemen in het hart van ouders ten opzichte van hun kinderen. Want ouders moeten heel veel zorgen en verdriet lijden om en ten koste leggen aan hun kinderen. Maar als zij liefde in het hart hebben, wegen de pijnen, zorgen en kosten niet zo zwaar. Hierin zien we de voorzienigheid van God, Die de liefde zo sterk heeft geplant in het hart van de ouders, dat men een ouder die daarvan niet veel bezit als abnormaal beschouwt. Als er minder liefde zou zijn in het hart van ouders, zouden er veel kinderen verwaarloosd worden en niet tot volwassenheid komen. Want als de ouders niet voor hun kinderen zouden zorgen, wie zou dat dan wel doen? Als niemand voor de kinderen zorgt, zullen ze zeker omkomen. Ze zijn immers niet in staat voor zichzelf te zorgen.

Omdat God van nature liefde heeft geplant in alle ouderharten, behoren juist christenen om des

gewetens wil dit vuur van liefde te voeden, aan te wakkeren en aan te blazen, opdat zij zo des te gewilliger zouden zijn om alle opvoedingsplichten met vreugde na te komen. Hoe vuriger de liefde, hoe gewilliger men daartoe zal zijn.

Tegenwerping: *Te veel liefde is even gevaarlijk als te veel vuur!*

Antwoord: Dat is zeker waar. Men dient – net als bij andere zaken – ook hier de gulden middenweg te bewandelen. Elke plicht – al is deze nog zo heilig en noodzakelijk – kan verkeerd worden opgevat en uitgevoerd. Laten we daarom alles wat afwijkt van het gangbare vermijden en liever de middenweg bewandelen.

3. Het tegendeel van de liefde

De grootste tegenstelling tot de liefde ligt in het gebrek aan *natuurlijke genegenheid*, iets wat thuishoort bij de ergste zonden. Hoewel de liefde tot kinderen van nature in het mensenhart is ingeplant, trekken velen zich daar niets van aan door begeerte, lust, verwaandheid, bijgeloof, afgoderij en andere zonden. Het komt daarbij voor dat, in plaats van het goede te doen voor hun kinderen, de ouders hun kinderen veel kwaad aandoen. Som-

migen sparen zelfs het kostbare leven van hun kinderen niet. Barbaarse afgodendienaren onder hen gaan het verst met deze vorm van onnatuurlijke wreedheid, door hun kinderen letterlijk te offeren aan demonen. De grote bloedzuiger van oudsher, de satan, leidde niet alleen de heidenen zover, die onwetend van God de duivel dienden, maar ook de Israëlieten, aan wie de ware God Zich had bekendgemaakt. God, Die uitdrukkelijk deze wreedheid had verboden, op straffe van de dood! Zie hoe bijgeloof en afgoderij de ogen van de mensen kunnen verblinden.

Hoewel minder hoog, maar toch te hoog klimmen zij op deze ladder van onnatuurlijkheid die hun kinderen haten. En dat (wat hun zonde bijzonder schandelijk maakt) om reden van vroomheid en rechtschapenheid, zoals veel roomse en seculiere ouders met kinderen die wel echt godsdienstig zijn en die daarom juist des te meer geliefd behoren te zijn.

Wat ook te ver gaat is het te veel houden van de kinderen, zoals zij doen die hun kinderen bijna verafgoden omdat zij denken dat niemand hun kinderen te boven gaat. Zulke ouders achten God zelfs niet hoog, zij laten de kerkgang na, overtreden Zijn geboden, komen hun plichten jegens an-

deren niet na en vergeten hun eigen ziel omdat zij te veel aan hun kinderen denken. Lijkt dit geen apenliefde? Want apen smoren hun jongen als zij hen omhelzen. Dit is geen liefde, maar verzotheid. Om maar te zwijgen van mensen die op een duivelse manier zó gek zijn op hun kinderen dat ze hen misbruiken.

4. Het gebed van de ouders voor hun kinderen

De eerste en de beste rivier die voortkomt uit de genoemde fontein van liefde is *het getrouwe en vurige gebed*. Een dergelijk gebed breidt zich uit tot alles en alle tijden, zolang de kinderen in leven zijn. Het is de eerste en de laatste verplichting van de ouders ten aanzien van hun kinderen. Zij dienen zelfs zonder ophouden te bidden. 'Bidt zonder ophouden' (1 Thess. 5:17).

Hoewel bidden een algemene plicht is van alle christenen ten opzichte van anderen, heeft deze plicht een bijzondere betrekking op ouders. Het is hun grootste verplichting. Want de belofte van God aan de ouders strekt zich uit tot hun zaad: 'En Ik zal Mijn verbond oprichten tussen Mij en tussen u en tussen uw zaad na u in hun geslachten, tot een eeuwig verbond, om u te zijn tot een God en uw zaad na u' (Gen. 17:7).

Daarom mogen ouders met volle verzekerdheid van het geloof God aanroepen voor hun kinderen. Want Gods belofte is de grond van het geloof. Zo ver zich de belofte van God uitstrekt, zo ver kan en behoort ons geloof zelf te gaan. Hieruit spruit de prijzenswaardige gewoonte voort dat kinderen een zegen vragen van hun ouders, wat de wens inhoudt dat de ouders zouden bidden of God hun kinderen zou zegenen.

Aan die plicht van het gebed moet worden voldaan al voordat de kinderen geboren zijn, opdat de ouders hen mogen ontvangen, zoals Izaäk, Anna en anderen hun kinderen hebben ontvangen. En ook zodra het kind verwacht wordt, voornamelijk als zij beweeglijk zijn in de moederschoot zoals bij Rebekka. Ook wanneer zij geboren zijn, zoals Zacharias deed. En eveneens gedurende de hele levensloop van het kind, zoals Job deed en wanneer zij deze wereld verlaten en hun kinderen achterlaten, zoals Izaäk deed.

Er is geen ander ding waarin en waardoor ouders méér goeds kunnen doen voor hun kroost, dan in en door het oprechte gebed. God heeft het gebed geheiligd als een middel tot het verkrijgen van alle noodzakelijke dingen van Hemzelf als de Fontein van alle zegening. Daarom, als Gods zegen ten

nutte van kinderen is (zijn het geen atheïsten die dat niet geloven?), dan is het gebed waardoor die zegen wordt verkregen ook van nut.

5. Wat ingaat tegen de plicht van het ouderlijk gebed voor de kinderen

Het niet nakomen van deze plicht is een zonde die ingaat tegen de plicht zelf en er zijn veel ouders die zich aan deze zonde schuldig maken. Er zijn er die het nutteloos vinden te bidden voor een kind voordat het is geboren, er niet aan denkend dat het in zonde is ontvangen. En als het geboren is, leggen zij die plicht op aan de vroedvrouw, terwijl die plicht feitelijk de vader toebehoort. Als het kind een wat rijpere leeftijd heeft, dan stellen zij het bidden uit totdat het kind zelf kan bidden. En liggen zij op hun sterfbed, dan denken zij dat het genoeg is als zij voor hun eigen ziel bidden. Dergelijke ouders tonen maar weinig liefde aan hun kinderen, maar tonen nog minder geloof in God. Maar wat te denken of te zeggen van goddeloze ouders die niet bevreesd zijn vreselijke vervloekingen over hun kinderen uit te spreken? Vaak hoort God in boosheid en met wraakzucht zulke verwensingen aan tot ellende van ouder en kind. Zo toont Hij hun Zijn grote verontwaardiging daarover.

6. Ouders die oprecht wensen te leven om Gods zegen voor hun kinderen te verwerven

Een ander algemeen gevolg van de liefde van de ouders tot de kinderen is dat zij ter wille van hun kinderen pogen *rechtvaardig* voor God te wandelen en Hem te behagen. Dit vermeld ik met opzet omdat ik zie dat het loon dat de rechtvaardige ouders wordt beloofd zich tot de kinderen uitstrekt. ‘Het geslacht der oprechten zal gezegend worden’, zegt David (Ps. 112:2). En Salomo zei: ‘Derechtvaardigewandeltsteedsin zijn oprechtheid; welgelukzalig zijn zijn kinderen na hem’ (Spr. 20:7). En: ‘De goede zal zijn kindskinderen doen erven, maar het vermogen des zondaars is voor de rechtvaardige weggelegd’ (Spr. 13:22). Deze beweegreden voert de Heilige Geest aan om ouders tot grote deugdzaamheid te bewegen.

De Heere breidt de belofte aan rechtvaardige ouders uit tot hun kinderen om Zijn groot welgevalen en groot welbehagen in deugdzaamheid aan te tonen. Zie 1 Kon. 11:34, 2 Kon. 10:30.

Tegenwerping: *‘De gerechtigheid des rechtvaardigen zal op hem zijn, en de goddeloosheid des goddelozen zal op hem zijn’ (Ez. 18:20).*

Antwoord: Dit is eerder bedoeld van iemands per-

soonlijke rechtvaardigheid, en van de genade zelf die niet tegelijk wordt geschonken aan de kinderen, dan van de vruchten ervan. Dit geloof in Christus, de vreeze van God, de gehoorzaamheid aan Gods Woord, of welke andere genadegave ook van rechtvaardige ouders, zal hun kinderen niet rechtvaardigen of redden: ‘Maar de rechtvaardige zal door zijn geloof leven’ (Hab. 2:4). Toch verhindert dit niet dat de weldaad of de zegening van de ouders kan toekomen aan hun kinderen naar de grootte van Gods belofte.

Tegenwerping: *Toch treffen wij wel bewijzen aan dat kinderen van sommige rechtvaardige ouders vervloekt worden en de Schrift geeft ons wel veel voorbeelden ervan: Kain, Cham, Absalom en anderen.*

Antwoord 1: Door hun onwaardig en ontaard gedrag verspeelden zulke kinderen Gods verbond en beroofden zij zichzelf van de weldaden ervan.

Antwoord 2: Er zijn veel redenen aan te voeren waarom God soms Zijn koers zou wijzigen en Zijn zegen aan de kinderen van Zijn dienstknechten zou onthouden, bijvoorbeeld:

1. Omdat anders Gods zegeningen en gaven eerder lijken voort te komen uit de natuurlijke voortplanting van de ouder dan uit de vrije beschikking door God.

2. Omdat de ouders anders geneigd zouden worden de middelen van een juiste opvoeding te verwaarlozen.
3. Omdat anders de kinderen, te veel vertrouwend op de rechtvaardigheid van hun ouders, zichzelf te veel vrijheden zouden veroorloven en losbandig zouden worden.
4. Omdat het anders zou schijnen dat hierdoor de vrije verkiezing door God beperkt werd.

Tegenwerping: *Als dat zo is, welk motief hebben de ouders dan te streven naar rechtvaardigheid ter wille van de kinderen?*

Antwoord: Hoewel God in Zichzelf de vrijheid bewaart hóé Zijn zegen te beschikken en zoals het Hem belieft te verlenen aan wie Hem behaagt. En daarom zegent Hij soms het kind van goddeloze ouders, bijvoorbeeld Hizkia. En zo ontzegt Hij Zijn zegen aan het kind van een rechtvaardige ouder, bijvoorbeeld Ammon. Toch is het gewoonlijk zo dat Hij Zijn zegen verleent (naar Zijn belofte) aan de kinderen van de rechtvaardigen en dat verleent een sterk motief aan hen die het goede voor hun kinderen zoeken, des te meer om ter wille van hen de rechtvaardigheid na te jagen. Want zodoende gebruiken zij de middelen, die Gods Woord

garandeert en heiligt om aan hun kinderen Zijn zegen te verlenen. Laat daarom liever een goede herinnering na aan uw kinderen dan veel rijkdom.

7. De dwaze gedragslijn die veel hebzuchtige en onoprechte ouders volgen ter wille van het goede voor hun kinderen

Averechts werkt het gedrag van die ouders die met onrechtvaardige middelen denken voorzieningen te kunnen treffen voor hun kinderen. Velen van hen sloven zich al te veel uit voor hen en zwoegen en zweten om massa's geld bijeen te schrapen, of veel landerijen, of meer kudden dieren voor hun kinderen. Daarbij verwaarlozen zij hun plicht tot vroomheid en het zoeken naar genade. Maar door oneerlijk en zondig gedrag bezwendelen zij andere mensen om hun eigen kinderen te verrijken. Dit verkeerde gedrag komt zo vaak voor dat er een spreekwoord over is ontstaan: 'Gelukkig zijn die kinderen wier ouders naar de hel gaan.' Wel een afschuwelijk spreekwoord. Wie kan men er anders mee bedoelen dan degenen die God niet vrezen, en zich om hun eigen geestelijke staat niet bekommeren, zich uitermate druk maken over de uitwendige toestand van hun kinderen en alles doen om hen maar groot in de wereld te maken?

Zie op hoeveel manieren zij hun dwaas gedrag tot uitdrukking brengen:

1. Zij geven de voorkeur aan de uiterlijke stand van hun kinderen boven de eeuwige redding van hun eigen ziel. Ja, zelfs boven God Zelf.
2. Zij zoeken het geluk van hun kinderen in de goederen van deze wereld, niets is groter ijdelheid dan dit.
3. Ze zijn alleen maar slaven voor hun kinderen en zij verlagen zichzelf tot beneden de waardigheid die hun toebehoort om reden van het beeld van God in hen.
4. Met veel zorgen, moeiten, verdriet en vrees verzamelen zij wat hun kinderen in korte tijd bijzonder losbandig en spilziek verkwisten.
5. Zij maken zichzelf tot slaven van de satan en willen door hem rijk gemaakt worden, terwijl in werkelijkheid alleen de zegen van God de mens rijk kan maken. Ze willen op een verkeerde wijze rijk worden, dus, als men beweert dat er toch velen op die manier rijk gemaakt zijn, zeg ik dat dat ging op de wijze waarop God een koning aan Israël gaf, namelijk in toorn. En in toorn zal Hij die rijkdom weer wegnemen ook.

6. Zij roepen Gods vervloeking in hun huis en laten die na aan hun kinderen. Dat zijn dan de rijkdommen die bewaard zijn voor de eigenaren vanwege hun boos en verkeerd gedrag. Daarom: Laat de zorg voor uw kinderen u niet verleiden tot een of ander hebzuchtig of oneerlijk gedrag. En bedenk dat Hij Die uw zoon heeft gemaakt, ook u heeft gemaakt en Hij Die in uw levensonderhoud voorziet, ook uw kinderen voldoende zal bijstaan.